

Viite: Kutsu asiantuntijakuulemiseen 23.9.2022 klo 11.30/HE 157/2022 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille ja Kansallisgalleriasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Kansallisgalleria kiittää kutsusta ja mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto museon toimintaan merkittävästi vaikuttavista lakiesityksistä.

Lakiesitys on käynyt läpi perusteellisen valmistelun ja Kansallisgalleria on voinut osallistua esityksen pohjana olevaan selvitystyöhön. Rahoituslain merkitys Kansallisgallerialle tulee lakiesityksessä hyvin esiin.

Kansallisgallerian toiminta on muiden museoiden tapaan erittäin pitkäjänteistä ja rahoituksen ennustettavuudella on tämän vuoksi erityistä merkitystä sen lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Hallituksen esittämä rahoituslaki parantaa ennustettavuuden lisäksi Kansallisgallerian toiminnan ja talouden suunnittelua ja toteuttamista:

- rahoitus kytketään kustannustason kehitykseen indeksisidonnaisesti
- rahoituksen käytön seurannassa ja valvonnassa painottuu vaikuttavuus ja tuloksellisuus nykyisten harkinnanvaraisen valtionavustusehtojen sijasta
- mahdollistaa liiketoimintatyyppisten palvelutulojen vaihtelun nykyistä paremman hallinnan
- Kansallisgallerian valtionrahoitus kehittyy tasapuolisesti muiden ammatillisesti hoidettujen ja valtionosuutta saavien museoiden kanssa

Kansallisgalleria pitää myös perusteltuna, että sen toiminnan ohjaus sidotaan nykyistä selkeämmin yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Kansallisgallerian nykyisen rahoitusjärjestelmän aiheuttamat ongelmat ovat näkyvissä lakisääteisten tehtävien toteuttamisessa. Toimintamenojen rahoitus on käytännössä pysynyt samana Kansallisgallerian säätiön historian ajan eli vuodesta 2014 lähtien. Kustannusten nousu ja samalla avustusten reaaliarvon lasku on rahoitettu palvelutuloja kasvattamalla. Niiden osuus Kansallisgallerian menojen kattamisessa on noussut noin 20 %:sta 30 %:iin. Tämän on mahdollistanut museokävijöiden määrän kasvu ja pääsylipun hinnan nostaminen. Kansallisgallerian lipun hinta on noussut yli 100 % viimeisen kymmenen vuoden aikana. Hinnan nousu on ollut poikkeuksellisen suurta muuhun museoalaan verrattuna.

Lakiesitys jättää Kansallisgallerian rahoitusrakenteessa entiselleen kiinteistö-, taidehankinta- ja valtion taideteostoimikunnan rahoittamisen. Lisäksi lakiesitys ei käytännössä muuta Kansallisgallerian arvonlisäverokorvausmenettelyjä. Tämä on Kansallisgalleriankin näkemyksen mukaan hyvä ratkaisu.

Esityksen mukaan indeksikorotus huomioidaan Kansallisgallerian rahoituksessa vuodesta 2024 alkaen. Tällä hetkellä vallitseva korkea inflaatiotaso tulee nostamaan vuoden 2023 aikana huomattavasti Kansallisgallerian toimintakuluja. Tämän vuoksi lakiesityksen indeksisidonnaisuuden myönteinen vaikutus yhteiskunnalliseen toimintaamme liudentuu ainakin lainvoimassaolon ensimmäisinä vuosina. Kansallisgalleria toivoo, että tämä huomioitaisiin vuoden 2023 rahoituksessa.

Helsingissä 21.9.2022

Kimmo Levä
pääjohtaja